

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Центральноукраїнський державний університет імені Володимира Винниченка

Факультет права, бізнесу та адміністрування
Кафедра загальноправових дисциплін і державного управління

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

В.о. завідувача кафедри

Доц. Мілова Т. М.

(протокол № 1 від 28.08.2025)

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА ПРАВОЗАСТОСУВАННЯ

Рівень вищої освіти: **третій (освітньо-науковий)**

Ступінь вищої освіти: **доктор філософії**

Галузь знань: **08 Право**

Спеціальність: **081 Право**

Освітня програма **Право**

Кваліфікація **доктор філософії з права**

Форма навчання **денна, заочна**

2025 – 2026 навчальний рік

Робоча програма навчальної дисципліни Теорія і практика правозастосування
(назва навчальної дисципліни)
розроблена на основі освітньо-наукової програми Право,
(назва ОПП)
навчального плану підготовки здобувачів вищої освіти освітнього рівня
третього (освітньо-наукового) за спеціальністю 081 Право
(шифр і назва спеціальності)

Розробники: Зеленко І.П., доцент кафедри загальноправових дисциплін
і державного управління, к.ю.н., доцент
(вказати авторів, їхні посади, наукові ступені та вчені звання)

Робочу програму обговорено та схвалено на засіданні кафедри
загальноправових дисциплін і державного управління
Протокол від «28» серпня 2025 року № 1

В.о. завідувача кафедри загальноправових дисциплін і державного
управління

_____ Мілова Т. М. (підпис) (прізвище та ініціали)

Робоча програма навчальної дисципліни Теорія і практика правозастосування
для здобувачів вищої освіти спеціальності 081 Право за третім (освітньо
науковим) рівнем вищої освіти. ЦДУ імені В. Винниченка, 2025.

© Зеленко І.П., 2025 рік
© ЦДУ імені В. Винниченка,
2025 рік

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

1.1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів 3	Галузь знань 08 Право (шифр і назва)	Нормативна	
Індивідуальне навчально-дослідне завдання немає (назва)	Спеціальність: 081 Право (шифр і назва)	Рік підготовки	
		2-й	2-й
Семестр			
3-й		3-й	
Загальна кількість годин – 90		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 1	Освітньо-наукова програма: Право (шифр і назва)	16 год.	16 год.
		Практичні, семінарські	
		14 год.	14 год.
		Лабораторні	
	Рівень вищої освіти: Третій (освітньо-науковий)	- год.	- год.
		Самостійна робота	
		60 год.	60 год.
		Індивідуальні завдання:	
		- год.	
		Вид контролю:	
		залік	залік

1.2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: підготовка конкурентноздатного спеціаліста в галузі права, який здатний створювати сучасні теорії, знаходити нестандартні рішення

проблемних питань нинішньої правової науки та практики у царині правозастосовної діяльності.

Завдання: аналізувати на фаховому рівні закони й підзаконні нормативно-правові акти, здійснювати доктринальну інтерпретацію правових норм, аналізувати та узагальнювати правозастосовну практику, моделювати різні варіанти вирішення проблем правозастосовної практики.

У результаті вивчення навчальної дисципліни мають бути сформовані такі *компетентності*:

4

Інтегральна компетентність (ІК)

Здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності у сфері права, застосовувати методологію наукової та педагогічної діяльності, проводити власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення.

загальні	фахові
ЗК 1. Здатність генерувати нові ідеї (креативність). ЗК 3. Здатність розв'язувати комплексні проблеми на основі системного наукового світогляду, професійної етики та загального культурного кругозору.	СК 5. Здатність моделювати оптимальні варіанти вирішення складних правових проблем, прогнозувати можливі наслідки їх реалізації.

1.3. Очікувані програмні результати навчання:

ПРН 1. Мати передові концептуальні та методологічні знання у сфері права і на межі предметних галузей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення наукових і прикладних досліджень, отримання нових знань та здійснення інновацій.

ПРН 3. Застосовувати у фаховій діяльності знання та розуміння системи права, історії світової та української правової думки, сучасної правової доктрини, а також основних напрямів та провідних тенденцій у розвитку права.

ПРН 4. Формулювати і перевіряти гіпотези; використовувати для обґрунтування висновків належні аргументи, зокрема, результати теоретичного аналізу, прикладних досліджень, наявні наукові джерела; аналізувати досліджувану проблему з урахуванням широкого правового та загальносоціального контекстів.

ПРН 8. Розробляти, реалізовувати та здійснювати управління науковими та інноваційними проектами, які дають можливість створювати законопроектну та правозастосовну практику і розв'язувати значущі наукові та прикладні

правові проблеми з урахуванням етичних, соціально-управлінських, соціально-економічних, екологічних та духовно-культурних аспектів, забезпечувати реєстрацію прав інтелектуальної власності щодо наукових результатів.

2. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Правозастосування як специфічна форма реалізації права

Зміст. Реалізація норм права як важлива стадія правового регулювання суспільних відносин. Форми реалізації норм права: поняття та сутність. Критерії класифікації та види форм реалізації норм права. Використання, виконання, дотримання, застосування як форми реалізації норм права: загальна характеристика. Поняття та ознаки застосування норм права. Застосування норм права як специфічна форма його реалізації: поняття, ознаки. Суб'єкти правозастосування: теоретико-правова характеристика. Підстави застосування норм права. Форми правозастосовної діяльності. Функції застосування норм права: загальносоціальні (економічні, політичні, соціальні, духовні та ін.); юридичні (регулятивні, охоронні, захисні та ін.). Сутність та особливості механізму застосування норм права. **Тема 2.**

Правозастосовний процес

Зміст. Правозастосовний процес: поняття, сутність, стадії. Простий та складний порядок застосування норм права: загальна характеристика. Механізм правозастосування та його основні структурні елементи: суб'єкт правозастосування, об'єкт, правозастосовна процедура, підстави застосування права, результат правозастосовної діяльності. Практична спрямованість теорії правозастосування та її прикладний характер. Ефективність правозастосування як комплексного правореалізаційного процесу із прикладним характером.

Тема 3. Правозастосовний акт як результат правозастосовної діяльності

Зміст. Поняття, сутність та ознаки правозастосовного акту. Класифікація актів застосування норм права: критерії, види та їх характеристика. Структура правозастосовного акту. Основні елементи форми правозастосовного акта. Види актів правозастосування за суб'єктами прийняття; за юридичною природою; за характером правового впливу; за характером юридичних наслідків; за галузевою ознакою; за змістом суспільних відносин і норм права; за змістом і значенням у механізмі реалізації права; за формою зовнішнього вираження. Роль суб'єктів правозастосування у правовідносинах, що виникають на основі актів застосування права.

Тема 4. Тлумачення норм права як стадія правозастосування **Зміст.**

Поняття та значення тлумачення норм права. Ознаки тлумачення норм права та їх зміст. Класифікація тлумачення норм права: критерії та види.

Тлумачення норм права за обсягом. Види тлумачення норм права за суб'єктами (юридичною силою) та об'єктами. Офіційне тлумачення норм

права: поняття, ознаки. Критерії класифікація та види офіційного тлумачення норм права. Автентичне (авторське) тлумачення норм права, делеговане (легальне) тлумачення норм права, правозастосовне тлумачення норм права, нормативне (абстрактне) тлумачення норм права, казуальне тлумачення норм права як різновиди офіційного тлумачення: загальна характеристика. Правозастосовне тлумачення норм права. Неофіційне тлумачення норм

6

права: поняття, сутність. Побутове (повсякденне) тлумачення, професійне (компетентне) тлумачення, доктринальне (наукове) тлумачення як різновиди неофіційного тлумачення норм права: загальна характеристика. Роль доктринального тлумачення норм права.

Способи тлумачення норм права: поняття, види. Граматичний (мовний філологічний, текстовий), логічний, системний, історичний (історико політичний). Телеологічний (цільовий) способи тлумачення норм права: загальна характеристика.

Діяльність Конституційного Суду України з тлумачення Конституції та законів України. Межі тлумачення Конституційним Судом України Конституції та законів України.

Функції тлумачення норм права: поняття, види. Пізнавальна, конкретизуюча, регламентуюча, правозабезпечувальна, сигналізаційна функції тлумачення норм права: основні положення.

Інтерпретаційно-правові (правотлумачні) акти: поняття, види та їх характеристика. Значення актів тлумачення Конституційного Суду для правоохоронної діяльності.

Тема 5. Поняття та прийоми юридичної техніки у правовому регулюванні суспільних відносин

Зміст. Поняття та значення юридичної фікції як правового та соціального інструменту. Класифікація, види та значення юридичної фікції. Використання юридичних фікцій для усунення юридичного конфлікту. Основні підходи до поняття юридичної презумпції. Значення, ознаки та класифікація юридичної презумпції. Поняття та ознаки юридичних аксіом. Значення юридичних аксіом в інтерпретаційній та правореалізаційній техніці. Поняття та значення преюдиції. Класифікація видів преюдиції. Вимоги до використання преюдицій в юридичному процесі. Поняття, значення та функції юридичних символів. Класифікація юридичних символів. Поняття юридичного застереження. Вплив юридичних застережень на ефективність правового регулювання. Правові застереження та Конституція України.

Тема 6. Проблеми правозастосовної діяльності

Зміст. Прогалини в законодавстві шляхи їх усунення та подолання. Прогалини, пов'язані з неповнотою правових норм. Прогалини, пов'язані з суперечністю правових норм. Прогалини, пов'язані з повною відсутністю норми. Причини прогалин в законодавстві: види та їх характеристика. Прогалини в законодавстві: поняття та сутність. Законодавчі прогалини. Класифікація прогалин у законодавстві: критерії та види. Технічні прогалини.

Дійсні та уявні прогалини в позитивному праві. Первинні і подальші прогалини в позитивному праві. Засоби заповнення та усунення прогалин в законодавстві. Подолання прогалин в праві. Правотворча діяльність як єдиний засіб усунення прогалин в законодавстві. Оперативні засоби заповнення прогалин в законодавстві: види та їх загальна характеристика. Способи подолання прогалин у праві. Аналогія закону як оперативний засіб заповнення прогалин в законодавстві. Міжгалузева

7

аналогія (субсидіарне застосування права): поняття та юридичний зміст. Аналогія права: поняття та сутність.

Поняття колізії у законодавстві. Об'єктивні причини правових колізій. Суб'єктивні причини правових колізій. Види колізій норм права: темпоральні колізії; просторові; ієрархічні (субординаційні) колізії; смислові (змістовні) колізії; складні колізії. Подолання темпоральної колізії. Подолання ієрархічної колізії. Подолання змістовної колізії. Подолання складної колізії. Колізії норм права: поняття, ознаки. Вузкий та широкий підходи до розуміння юридичних колізій. Юридичні колізії та способи їх подолання. Юридична колізія як правове явище. Причини виникнення юридичних колізій: об'єктивні та суб'єктивні. Причини появи юридичних колізій у законодавстві. Класифікація колізій норм права: критерії та види. Ієрархічні (субординаційні), змістовні, темпоральні (тимчасові), змішані колізії норм права: загальна характеристика. Співвідношення понять «колізія правових норм» та «конкуренція правових норм». Співвідношення конкуренції в праві та юридичних колізій. Колізія норм національного законодавства та міжнародного законодавства. Механізм подолання колізій норм права: поняття, функції, елементи. Способи вирішення юридичних колізій норм права: попередження, усунення та подолання. Принципи подолання колізій норм права: поняття, види та їх зміст. Правозастосовна помилка: поняття та види. Причини виникнення правозастосовних помилок. Правозастосовні помилки у правоохоронній діяльності.

Тема 7. Співвідношення та взаємодія правових актів

Зміст. Правові акти України їх загальні та особливі риси. Поняття та класифікація нормативно-правових актів. Дія нормативно-правових актів у просторі, часі та за колом осіб. Поняття, сутність та властивості інтерпретаційного акту. Класифікація актів інтерпретаційної діяльності та їх правозастосування. Шляхи розвитку та удосконалення джерельної основи права сучасної України. Відомча нормотворчість: поняття, сутність, та її місце в правовому регулюванні певного кола суспільних відносин. Самостійність актів офіційного тлумачення серед інших груп правових актів: характерні ознаки.

Тема 8. Особливості застосування норм міжнародного та Європейського права

Зміст. Впровадження механізму імплементації при застосуванні норм міжнародного права в національну систему законодавства. Особливості та

характерні ознаки імплементаційних процесів. Основні форми реалізації норм міжнародного права. Проблемні аспекти реалізації норм міжнародного та Європейського права в національну систему законодавства. Характерні ознаки міжнародних договорів, їх класифікація та види. Роль міжнародних договорів у внутрішньому правопорядку та їх застосування в національній системі правосуддя. Характерні ознаки загальновизнаних звичаєвих норм міжнародного права. Роль звичаєвих норм у внутрішньому правопорядку та їх застосування в національній системі правосуддя. Особливості

8

взаємозв'язку норм міжнародного та Європейського права та їх правозастосування на національному рівні.

3. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усьог о	у тому числі					усьог о	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	СРС		л	п	лаб.	інд.	СРС
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Розділ 1 Правозастосування: поняття та стадії												
Тема 1. Правозастосування як специфічна форма реалізації права	12	2	2			8	12	2	2			8
Тема 2. Правозастосовний процес	12	2	2			8	12	2	2			8
Тема 3. Правозастосовний акт як результат правозастосовної діяльності	12	2	2			8	12	2	2			8
Тема 4. Тлумачення норм права як стадія правозастосування	10	2	2			6	10	2	2			6
Усього за 1 розділ	46	8	8			30	46	8	8			30

Розділ 2. Особливості правозастосовної діяльності												
Тема 5. Поняття та прийоми юридичної техніки у правовому регулюванні суспільних відносин	12	2	2			8	12	2	2			8
Тема 6. Проблеми правозастосовної діяльності	12	2	2			8	12	2	2			8
Тема 7. Співвідношення та взаємодія правових актів	12	2	2			8	12	2	2			8
Тема 8. Особливості застосування норм міжнародного та Європейського права	8	2				6	8	2				6

9

Усього за 2 розділ	44	8	6			30	44	8	6			30
Усього	90	16	14			60	90	16	14			60

4. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

4.1. Теми лекційних занять

4.1.1 денна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Правозастосування як специфічна форма реалізації права	2
2	Тема 2. Правозастосовний процес	2
3	Тема 3. Правозастосовний акт як результат правозастосовної діяльності	2

4	Тема 4. Тлумачення норм права як стадія правозастосування	2
5	Тема 5. Поняття та прийоми юридичної техніки у правовому регулюванні суспільних відносин	2
6	Тема 6. Проблеми правозастосовної діяльності	2
7	Тема 7. Співвідношення та взаємодія правових актів	2
8	Тема 8. Особливості застосування норм міжнародного та Європейського права	2
Разом		16

4.1.2 заочна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Правозастосування як специфічна форма реалізації права	2
2	Тема 2. Правозастосовний процес	2
3	Тема 3. Правозастосовний акт як результат правозастосовної діяльності	2
4	Тема 4. Тлумачення норм права як стадія правозастосування	2
5	Тема 5. Поняття та прийоми юридичної техніки у правовому регулюванні суспільних відносин	2
6	Тема 6. Проблеми правозастосовної діяльності	2
7	Тема 7. Співвідношення та взаємодія правових актів	2
8	Тема 8. Особливості застосування норм міжнародного та Європейського права	2
Разом		16

4.2. Теми семінарських (практичних) занять

4.2.1 денна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Правозастосування як специфічна форма реалізації права	2

2	Тема 2. Правозастосовний процес	2
3	Тема 3. Правозастосовний акт як результат правозастосовної діяльності	2
4	Тема 4. Тлумачення норм права як стадія правозастосування	2
5	Тема 5. Поняття та прийоми юридичної техніки у правовому регулюванні суспільних відносин	2
6	Тема 6. Проблеми правозастосовної діяльності	2
7	Тема 7. Співвідношення та взаємодія правових актів	2
Разом		14

4.2.2 заочна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Правозастосування як специфічна форма реалізації права	2
2	Тема 2. Правозастосовний процес	2
3	Тема 3. Правозастосовний акт як результат правозастосовної діяльності	2
4	Тема 4. Тлумачення норм права як стадія правозастосування	2
5	Тема 5. Поняття та прийоми юридичної техніки у правовому регулюванні суспільних відносин	2
6	Тема 6. Проблеми правозастосовної діяльності	2
7	Тема 7. Співвідношення та взаємодія правових актів	2
Разом		14

4.4. Завдання для самостійної роботи

4.4.1 денна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Правозастосування як специфічна форма реалізації права	8

2	Тема 2. Правозастосовний процес	8
3	Тема 3. Правозастосовний акт як результат правозастосовної діяльності	8
4	Тема 4. Тлумачення норм права як стадія правозастосування	6
5	Тема 5. Поняття та прийоми юридичної техніки у правовому регулюванні суспільних відносин	8
6	Тема 6. Проблеми правозастосовної діяльності	8
7	Тема 7. Співвідношення та взаємодія правових актів	8
8	Тема 8. Особливості застосування норм міжнародного та Європейського права	6
Разом		60

4.4.2 заочна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Правозастосування як специфічна форма реалізації права	8
2	Тема 2. Правозастосовний процес	8
3	Тема 3. Правозастосовний акт як результат правозастосовної діяльності	8
4	Тема 4. Тлумачення норм права як стадія правозастосування	6
5	Тема 5. Поняття та прийоми юридичної техніки у правовому регулюванні суспільних відносин	8
6	Тема 6. Проблеми правозастосовної діяльності	8
7	Тема 7. Співвідношення та взаємодія правових актів	8
8	Тема 8. Особливості застосування норм міжнародного та Європейського права	6
Разом		60

4.5. Індивідуальні навчально-дослідне завдання

Не передбачено

4.6. Методи навчання

Під час вивчення дисципліни «Теорія і практика правозастосування» передбачено комплексне використання різноманітних методів організації і здійснення навчально-пізнавальної діяльності здобувачами вищої освіти та методів стимулювання і мотивації їх навчання, що сприяє розвитку творчих засад особистості, з урахуванням індивідуальних особливостей учасників освітнього процесу.

З метою формування професійних компетентностей широко впроваджуються інноваційні методи навчання. Це – комп'ютерна підтримка освітнього процесу, впровадження інтерактивних методів навчання (робота в малих групах, мозковий штурм, ситуативне моделювання, опрацювання дискусійних питань, кейс-метод, проектний метод тощо).

За джерелами знань на заняттях використовуються словесні (розповідь, бесіда, лекція) та практичні методи.

За рівнем самостійної розумової діяльності використовуються проблемно-інформаційний, проектно-пошуковий, дослідницький методи. Із метою забезпечення максимального засвоєння матеріалу курсу використовуються наступні методи навчання:

- 1) Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності:
 - словесні (лекція-монолог, лекція-діалог, проблемна-лекція);
 - наочні (презентація, демонстрування);
 - практичні методи (практичні завдання).
- 2) Методи стимулювання й мотивації навчально-пізнавальної діяльності:
 - метод проблемного викладу матеріалу;

12

- мозковий штурм;
- навчальної дискусії.

- 3) Методи контролю й самоконтролю за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності:

- усного контролю;
- письмового контролю;
- самоконтролю та взаємоконтролю;
- рецензування відповідей.

4.7. Засоби діагностики результатів навчання здобувачів освіти.

Порядок та критерії виставлення балів

Контрольні заходи здійснюються з дотриманням вимог об'єктивності, індивідуального підходу, системності, всебічності.

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання можуть бути:

- залік;
- стандартизовані тести;

- реферати, есе;
- презентації та виступи на наукових заходах;
- інші види індивідуальних та групових завдань.

Використовуються такі методи контролю (усний, письмовий), які мають сприяти підвищенню мотивації до навчально-пізнавальної діяльності.

Поточний контроль. *Завданням поточного контролю є* перевірка розуміння та засвоєння певної частини навчального матеріалу, рівня сформованості навичок, умінь самостійно опрацьовувати навчальний матеріал, здатності осмислити зміст теми.

Об'єктами поточного контролю знань є систематичність та активність роботи на заняттях; виконання завдань для самостійної роботи. Оцінюванню можуть підлягати: рівень знань, продемонстрований у відповідях і виступах на семінарських заняттях; активність при обговоренні питань семінарського заняття; результати тестування тощо.

У разі невиконання завдань поточного контролю є право скласти їх індивідуально до останнього семінарського заняття за дозволом завідувача кафедри. Порядок такого контролю регламентований викладачем.

Підсумковий контроль. *Завданням підсумкового контролю є* перевірка розуміння програмного матеріалу в цілому, логіки та взаємозв'язків між окремими розділами, здатності творчого використання накопичених знань, умінь сформулювати своє ставлення до певної проблеми навчальної дисципліни тощо.

У разі, якщо здобувач подав декларацію про визнання результатів неформального та /або інформального навчання стосовно певного освітнього компонента ОП, оцінювання відбувається відповідно до Порядку визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти, в Центральнотериторіальному державному університеті імені

Володимира Винниченка (затвердженого вченою радою університету, протокол № 9 від 26 грудня 2022 р.).

Результати навчання та компетентності, що можуть бути визнані в межах цього освітнього компонента, можна досягати та здобувати в системі неформальної освіти під час участі в тренінгах, майстер-класах, семінарах, вебінарах, дистанційних курсах, стажуваннях тощо, що підтверджено відповідним документом (дипломом, сертифікатом, свідоцтвом под.). – пункти 1.5, 1.6, 1.9, 1.10 названого Порядку.

4.8. Перелік програмових питань для самоконтролю:

1. Поняття, ознаки та види форм реалізації права.
2. Поняття, ознаки та функції застосування норм права.
3. Сутність та особливості механізму застосування норм права.
4. Підстави та форми застосування норм права.
5. Стадії застосування норм права.

6. Основні вимоги до застосування норм права.
7. Ефективність правозастосування.
8. Гарантії правильного застосування норм права і їх види.
9. Юридичний механізм впровадження режиму законності в правозастосовну діяльність.
10. Поняття, ознаки правозастосовних актів.
11. Види правозастосовних актів.
12. Структура правозастосовного акту.
13. Функції правозастосовних актів.
14. Поняття і загальна характеристика тлумачення норм права.
15. Способи (методи) тлумачення норм права.
16. Види тлумачення норм права
17. Акти тлумачення норм права.
18. Поняття юридичної фікції.
19. Значення юридичної фікції як правового та соціального інструменту.
20. Класифікація юридичної фікції.
21. Основні підходи до поняття юридичної презумпції.
22. Значення юридичної презумпції.
23. Класифікація юридичної презумпції.
24. Поняття та ознаки юридичних аксіом.
25. Значення юридичних аксіом.
26. Види юридичних аксіом.
27. Поняття колізій норм права.
28. Види колізій норм права.
29. Механізм подолання колізій норм права
30. Поняття прогалин у законодавстві України.
31. Види прогалин у законодавстві України.
32. Способи подолання прогалин у законодавстві України.

14

33. Правові акти України: загальні та особливі риси.
34. Поняття та класифікація нормативно-правових актів.
35. Дія нормативно-правових актів у просторі, часі та за колом осіб.
36. Імплементацийні механізми застосування у внутрішньому правопорядку норм міжнародних договорів України.
37. Форми реалізації норм міжнародного права.
38. Місце у внутрішньому правопорядку міжнародних договорів та їх застосування українськими судами.
39. Місце у внутрішньому правопорядку України загальновизнаних і звичаєвих норм міжнародного права та їх застосування українськими судами.
40. Формування моделі взаємодії міжнародного та внутрішнього права і практика українських судів.

4.9. Схема нарахування балів, які отримують студенти

Поточний контроль, самостійна робота										Сума
Розділ 1				КР	Розділ 2			КР	СРС	
C1	C3	C3	C4		C5	C6	C7			
10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	100

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою	
	для екзамену, курсового проєкту (роботи), практики	для заліку
90-100	відмінно	зараховано
82-89	добре	
74-81		
64-73	задовільно	
60-63		
35-59	незадовільно	незараховано
1-34	незадовільно	незараховано

5. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

5.1. Рекомендована література

Основна

1. Загальна теорія права. Нормативний курс: підруч. для студ.-юристів. за ред. д-ра юрид. наук, проф. С. В. Бобровник. Київ: Юрінком Інтер, 2023. 576 с.

2. Макушев П. В., Хрідочкін А. В. Теорія правозастосування: навчальний посібник. Дніпро: Видавничий дім «Гельветика», 2018. 360 с. 3. Малишев Б. В. Застосування норм права: навч. посібн. / Б. В. Малишев, О. В. Москалюк. За ред. Б. В. Малишева. К.: Реферат, 2010. 260 с.

15

4. Правозастосування : навч. посіб. / За заг. ред. С. Д. Гусарева. Київ : НАВС, ФОП Маслаков, 2020. 160 с.

5. Машков А. Д. Теорія держави і права: підручник. Київ: Алерта, 2024. 452 с.

Допоміжна

1. Антошкіна Валерія. Способи тлумачення права та їхня роль у

правозастосовній практиці. *Підприємництво, господарство і право*. 2020. № 5. С. 181-186.

2. Атаманова Наталя. Проблемні питання застосування норм права. *Підприємництво, господарство і право*. 2021. № 2. С. 164-169. 3. Бобровник С. В. Правозастосовні акти: природа, сутність та місце в системі законодавства. *Правова держава*. Київ, 2019. Вип. 30. С. 35-43. 4. Власенко Г.В., Соколова І.О. Основні аспекти та ефективність правозастосування у правовому регулюванні. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2022. № 4. С. 14-16.

5. Волік В.В., Шамара Р.П. Деякі аспекти правової природи поняття застосування норм права. *ПРАВО І СУСПІЛЬСТВО*. 2024. № 4. С. 12-17. 6. Дояр Є.В. Місце судового правозастосування у процесі реалізації норм права (на прикладі правозастосовчої діяльності адміністративних судів та судів, до компетенції яких віднесено розгляд справ про адміністративні правопорушення. *Науковий вісник Ужгородського Національного Університету*. 2024. Серія ПРАВО. Випуск 81: частина 2. С. 107-113. 7. Зеленко І. П. Використання аналогій у правозастосуванні: загальнотеоретичний аспект. *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2018. Випуск 1. Т. 1. С. 22-25.

8. Зеленко І. П. Підстави класифікації фікцій. *Вісник Університету імені Альфреда Нобеля Серія: Право*. 2020. 1(1). С. 13-19

9. Зеленко І. П. Концептуальні питання значення правових аксіом. *Наукові записки. Серія: Право*. 2021. Випуск 10. Кропивницький, 2021. 120 с. С. 6-8. Index Copernicus International

10. Зеленко І. П. Плюралізм підходів до класифікації правових аксіом. *Наукові записки. Серія: Право*. 2022. № 12. С. 9-13. Index Copernicus International

11. Зеленко І. П. Функції презумпцій у праві України. *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2018. Випуск 2. С. 20-24

12. Коваль Н. Т. Зasadничі принципи правозастосування у розбудові правової держави: методологічні основи концептуалізації : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.01. Івано-Франківськ, 2019. 20 с.

13. Корнієнко М.В. Правозастосування: зміна парадигми в умовах правовладдя. *Правова позиція*. 2025. № 3 (48). С. 5-9.

14. Кравченко М. Г. Застосування норм права: мета, стадії, система вимог до правозастосовного акту. *Київський часопис права*. 2023. № 1. С. 31-35.

15. Лепіш Н. Я. Акти тлумачення норм права: питання теорії та практики. монографія. Львів: Сполом, 2018. 250 с.

16. Магновський І. Й. Правозастосування як категорія особливої форми реалізації права. *Наукові праці НУ ОЮА*. 2020. № 1. С. 59-66. 17. Мартинишин Г. Й. Логіко-філософські основи правозастосування : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.12. Львів, 2017. 18 с. 18. Матат Ю. І. Прогалини в законодавстві та засоби їх подолання в правозастосовній діяльності :

монографія. Харків : Право, 2015. 175 с. 19. Назарук Ю. Теоретичні характеристики правозастосовного акта. *Підприємництво, господарство і право*. Київ, 2017. № 3. С. 217–220. 20. Перепелюк А. М. Механізм застосування права: структура та критерії ефективності (загальнотеоретичний аспект) : дис. ... канд. юрид : 12.00.01. Київ, 2016. 224 с.

21. Проблеми тлумачення правових норм: посібник / автор-упорядник О. М. Балинська. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2021. 392 с.

22. Сердюк І. А. Плюралізм підходів до визначення кількісного аспекту стадій правозастосовного процесу. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2018. № 2. С. 25-29.

23. Тернавська В. М. Правозастосування як форма реалізації конституційно-правової політики України. *Нове українське право*. 2023. Вип. 2. С. 92-97.

24. Циппеліус Р. Методика правозастосування / Упоряд. Б. Шлоер ; пер. з нім. Р. Корнута. Київ : Юстініан, 2016. 191 с.

25. Шевченко А. Є. Науково-правова доктрина та її значення у правотлумаченні. *Альманах права*. 2021. Вип. 12. С. 99-109.

5.2. Методичне забезпечення

1. Зеленко І.П. Методичні рекомендації до семінарських занять та самостійної роботи з дисципліни «Теорія і практика правозастосування». ЦДПУ ім. В. Винниченка, 2023.

5.3. Інформаційні ресурси

1. Єдиний веб-портал органів виконавчої влади в Україні. URL: <http://www.kmu.gov.ua/control/>.

2. Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>.

3. Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. URL: <http://portal.rada.gov.ua/>.

4. Офіційний сайт Базу українського законодавства в Інтернет. URL: www.lawukraine.com.

5. Урядовий портал Кабінету Міністрів України. URL: www.kmu.gov.ua.

6. ПОЛІТИКА ЩОДО АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ Політика щодо академічної доброчесності формується на основі дотримання принципів академічної доброчесності відповідно до Законів

України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Про авторське право і суміжні права», «Про видавничу справу», з урахуванням норм Положення «Про академічну свободу та академічну доброчесність в Центральнотуркменському державному університеті імені Володимира Винниченка» (затверджене вченою радою, протокол №2 від

30.09.2019; №10 від 07.02.2022).